

UPPSALA
UNIVERSITET

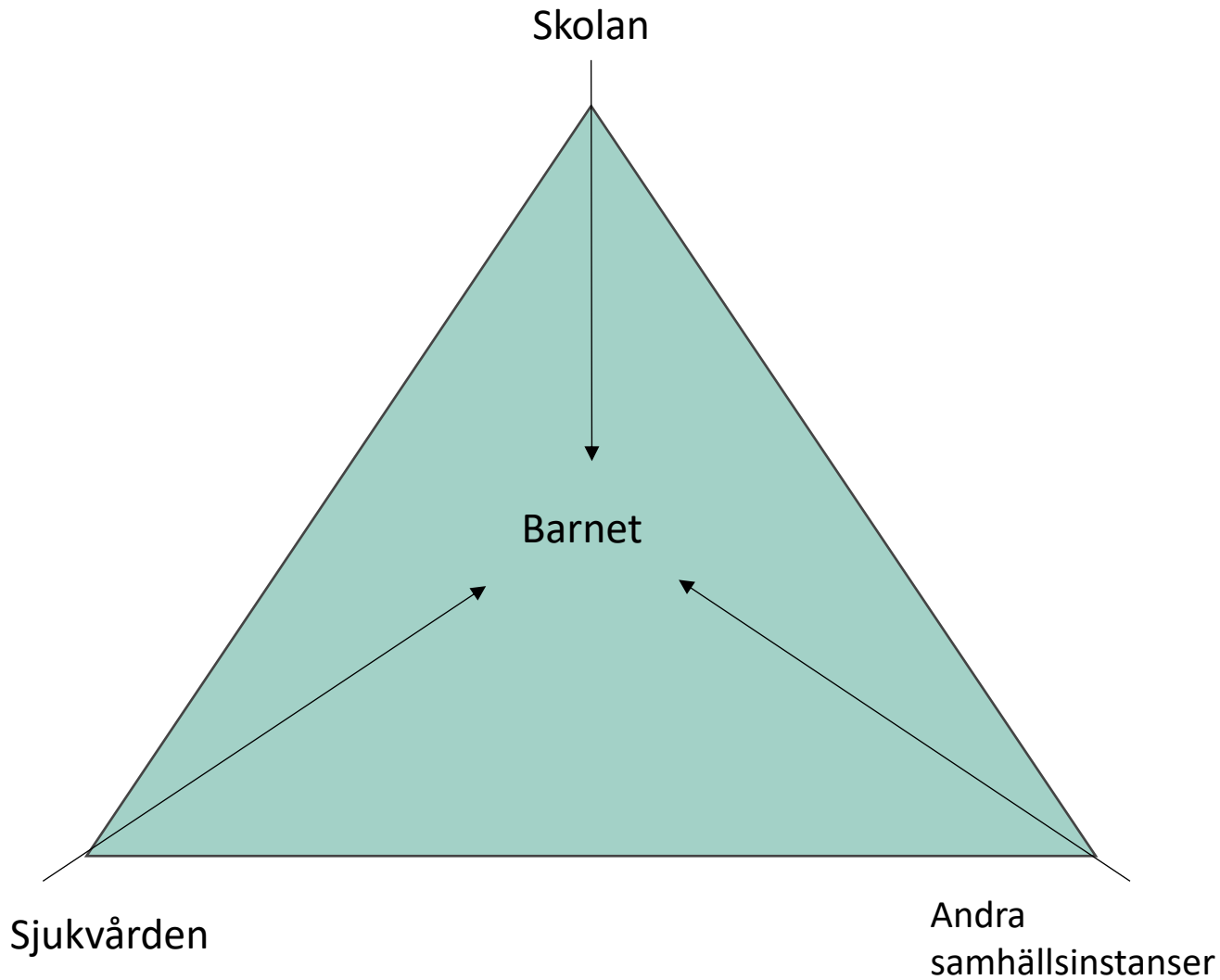
Vad kan vi lära oss av barnen?

Rakel Eklund, docent och bitr universitetslektor i vårdvetenskap, specialistsjuksköterska
Institutionen för kvinnors och barns hälsa, Uppsala universitet

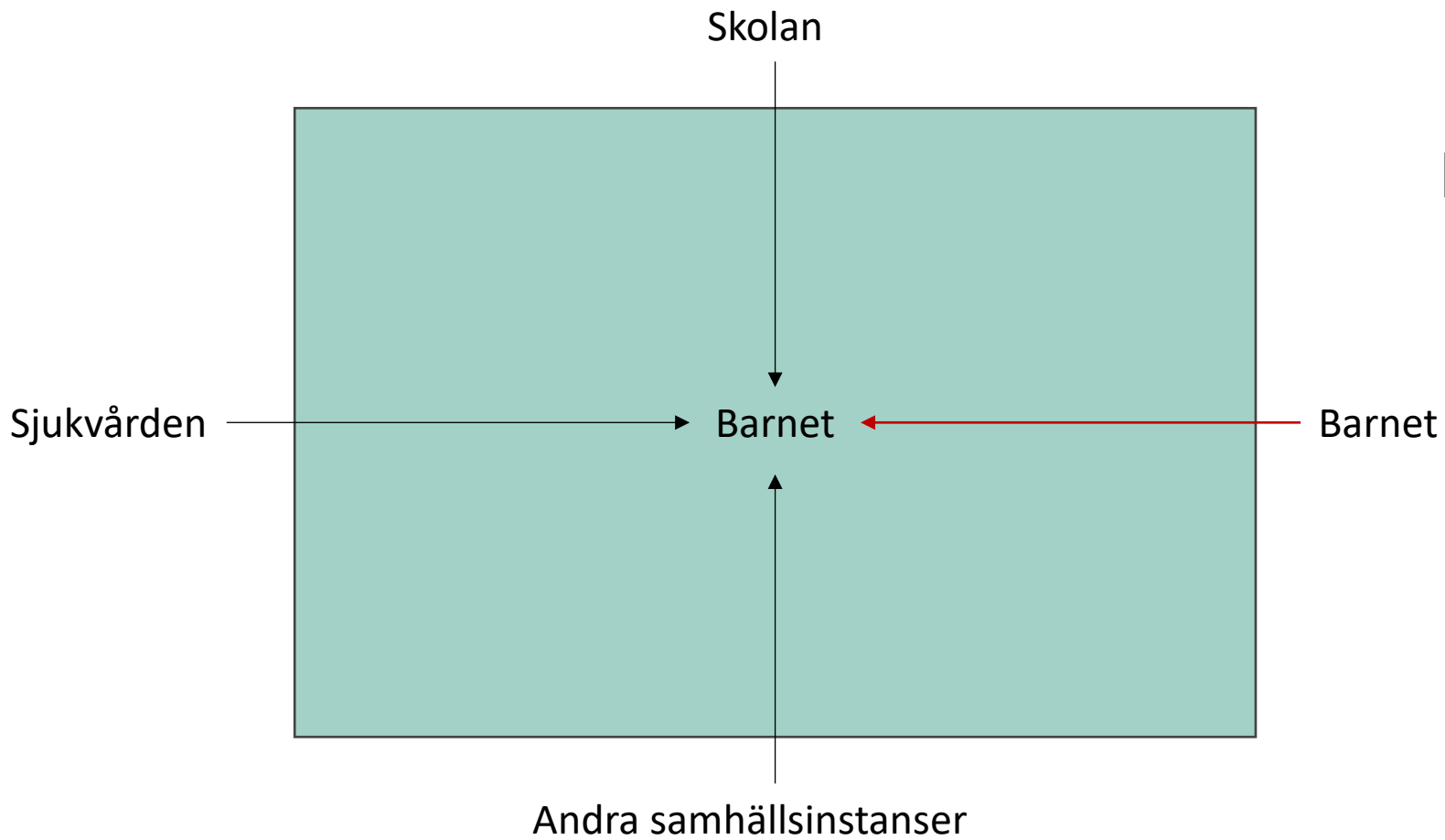

Barn möter döden i sin vardag

- Barn möter döden i sitt vardagliga liv
- Familjen, media, relationer, skola
- Det saknas språk, rum och vuxet mod för samtal
- Barn frågar, barn märker
- Vuxnas rädsla, osäkerhet, vilja att skydda som leder tystnaden

Barnperspektiv eller barnets perspektiv?

Barnperspektiv eller
barnets
perspektiv?

Vad vill barn veta om död och sorg?

Orsaker till och
processer kring
döden

Att hantera sorgen

Meningen med
livet och döden

Människors försök
att påverka

Efter döden

Vad vill barn veta om död och sorg?

Orsaker till och
processer kring
döden

- Vilken typ av sjukdom kan människor dö av?
- Har läkare kommit på varför bäbisar dör?
- Hur dör egentligen kroppen?
- Varför dör folk så fort?
- Hur kan djur dö?
- Smittar cancer?
- Om pappa dog av cancer, kommer jag också göra det då?
- Hur känns det att dö?
- Gör det ont att dö?
- Hur vet jag när jag ska dö?
- Varför dödar någon sig själv?

Vad vill barn veta om död och sorg?

Människors försök
att påverka

- Hur fungerar en pacemaker?
- Finns det medicin som stoppar cancer?
- Om du har cancer i hjärnan, hur många mediciner får du då?
- Dör alla som åker till sjukhuset?
- Hur kan jag göra så att ingen i min familj dör?
- Hur blir man en läkare eller sjuksköterska?
- Varför hjälper man människor som ska dö?
- Hur hjälper en läkare någon som ska dö?

Vad vill barn veta om död och sorg?

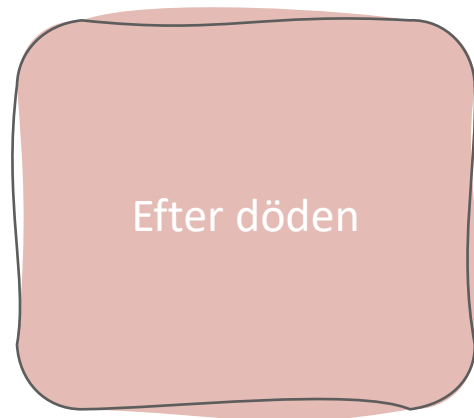
- Är det mitt fel att han dog?
- Varför lämnade hon mig?
- Var det för att jag var förkyld när pappa fick cancer som han dog?
- Det är inte okej att barn inte får veta sanningen
- Varför berättade ingen för mig att pappa skulle dö?
- Varför gör sorgen mig både glad och ledsen?
- Varför är jag mer ledsen än min bror?
- Varför gråter människor?
- Hur gör man för att inte sakna den som dött?
- Hur hanterar man stora känslor?
- Vad händer med mig om mamma också dör?

Vad vill barn veta om död och sorg?

Meningen med
livet och döden

- Varför ska vi leva om vi ska dö?
- Om barnet inte har en pappa, varför låter Gud mamman dö?
- Varför dör människor som är yngre än 50 år?
- Hur kunde mormor och morfar leva så länge men mamma dö så ung?
- Varför blir en del sjuka människor friska, och andra sjuka dör?
- Varför dör bäbisar?
- Varför har människor olika sjukdomar?
- Vad är meningen med livet egentligen?

Vad vill barn veta om död och sorg?

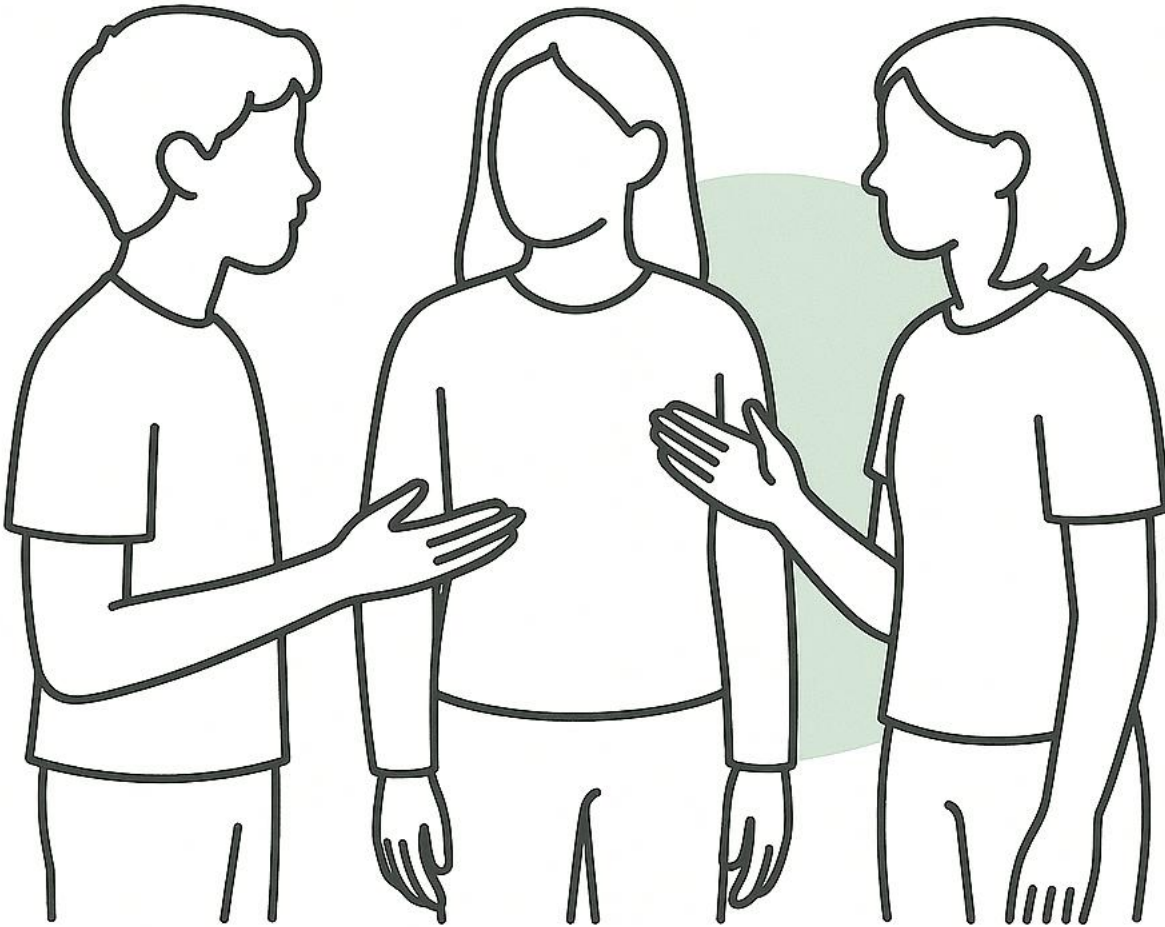
- Vad gör du när du är död?
- Var åker vi när vi dött?
- Kan du se människor när du är död?
- Kommer min farbror att träffa min döda hund nu?
- Vad är himlen?
- Finns himlen på riktigt?
- Åker du till himlen när du är död?
- Kan du älska andra människor när du är i himlen?
- Hur känns det att vara i himlen?
- Kommer min farbror födas igen som en människa eller som ett djur?
- Kommer pappa tillbaka?
- Kan jag fortfarande prata med mamma?

Tystnaden är problematisisk

- Barn fyller i tomrummen själva
- Fantasier är ofta värre än verkligheten
- Tystnad kan skapa ensamhet

Vuxnas ansvar

- Ta hand om sin egen dödsångest
- Mod att stanna i barnens frågor
- Se barn som medskapare av mening, inte bara mottagare av skydd
- Barn är nyfikna

Hur kan vi vuxna möta barn i dessa samtal?

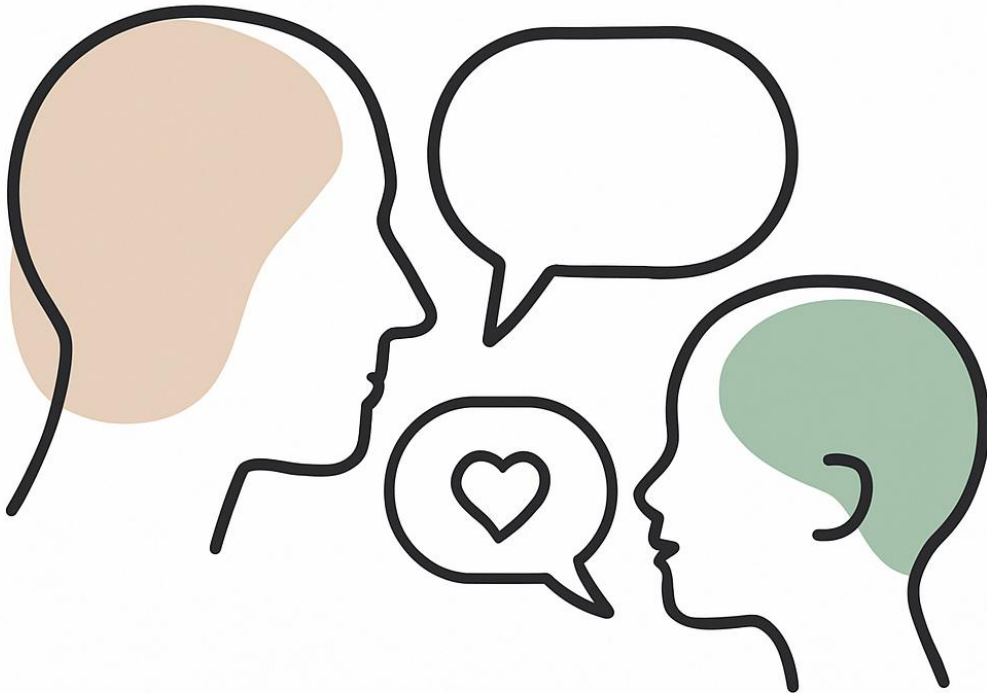
Respektera hur barnet vill ha det

Ha tid för barnet

Öppen och direkt kommunikation

Vad kan jag ta med mig till jobbet nästa vecka?

- Fråga alltid om det finns barn som närstående
- Utgå från att barn ofta undrar över kroppen, sjukdomen, skuld, mening och vad som händer efter döden.
- Fråga inte bara hur barnet mår, utan vad barnet undrar.
- Undvik metaforer – var konkret.
- Inkludera barn med information och samtal, inte med ansvar.
- Våga stanna kvar i frågor du inte kan lösa.

Tack!

Kontakta mig efter föreläsningen?

rakel.eklund@uu.se

Instagram: rakel.eklund

LinkedIn: Rakel Eklund

ResearchGate: Rakel Eklund

UPPSALA
UNIVERSITET